HYVINKÄÄ

Hyvinkään kestävän kehityksen kokonaisuus

Hyvinkään ekologisen kestävyyden tiekartan ja ympäristöohjelman tausta-aineisto

Sisällys

HYVINKÄÄN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖOHJELMA JA EKOLOGISEN KESTÄVYYDEN TIEKARTTA 2
KESTÄVÄN KEHITYKSEN KANSAINVÄLINEN TAUSTA 3
KESTÄVÄ KEHITYS SUOMESSA 3
KESTÄVÄ KEHITYS HYVINKÄÄLLÄ 4
HYVINKÄÄN KAUPUNKISTRATEGIA PELIKIRJA 4
FISU- JA HINKU VERKOSTOT SEKÄ KUNTIEN ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUS 5
FISU VERKOSTON TAVOITTEET 6
HIILINEUTRAALISUUS 6
JÄTTEETÖMYYS 8
KESTÄVÄ ELÄMÄNTAPA 9
LUONTO JA MONIMUOTOISUUS 11
HYVINVOINTI JA PLANETAARINEN TERVEYS 12
TOIMEENPANO, SEURANTA JA RAPORTOINTI 13

HYVINKÄÄN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖOHJELMA JA EKOLOGISEN KESTÄVYYDEN TIEKARTTA

Hyvinkään ekologisen kestävyyden tiekarttaan on koottu pidemmän ajan tavoitteita ja yleisiä tavoitetasoja, jotka ulottuvat aina vuoteen 2050 asti. Hyvinkään kaupungin ympäristöohjelmaan kootaan lähivuosien konkreettisia käytännön toimenpiteitä valtuustokausittain.

Tiekartta ja ympäristöohjelma keskittyvät ekologiseen kestävyyteen seuraavan jaottelun mukaisesti:

1. Energiantuotanto ja kulutus
2. Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen
3. Kiertotalous ja kestävä kuluttaminen
4. Elinympäristö ja luonnon monimuotoisuus
5. Ympäristötietoisuus ja -vastuullisuus

Tiekartan tavoitetasojen vuosi on 2050 ja eri tavoitetasoille on asetettu myös välitavoitteita. Vuosi 2050 on hiilineutraalisuutta, jätteettömyyttä ja kestävää kulutustasoa tavoittelevien FISU (Finnish Sustainable Communities) -kuntien tavoitevuosi. Kunnianhimoista päästövähennystä alueellaan tavoittelevien HINKU -kuntien tavoite on 80 % kasvihuonekaasupäästövähennys vuosina 2007–2030. Julkisen alan energiatehokkuusohjelman (JETS) sopimuskaudella 2026–2035 tavoitellaan 10 % energiankäytön tehostamista kaupungin omassa energiankäytössä.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN KANSAINVÄLINEN TAUSTA

Kansainvälisellä tasolla kestävän kehityksen työtä ohjaa vuoteen 2030 Yhdistyneiden kansakuntien, eli YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030.

Agenda2030 hyväksyttiin YK:n kestävän kehityksen huippukokouksessa New Yorkissa 25.9.2015. Toimintaohjelma on valtioita poliittisesti sitova ja sen tavoitevuosi on nimensä mukaisesti 2030. Agenda2030 on jatkoa vuoteen 2015 tähdänneille YK:n vuosituhattavoitteille ja jatkaa Rion kestävän kehityksen huippukokouksesta 1992 alkanutta pitkän ajan kestävän kehityksen politiikkaa ja toimintaa.

Agenda2030 sisältää 17 päätavoitetta, joiden alla on yhteensä 169 alatavoitetta. Toimintaohjelma tähtää äärimmäisen köyhyyden poistamiseen sekä kestävään kehitykseen, jossa ympäristö, ihmiset ja talous otetaan huomioon tasavertaisesti. Päätavoitteet on esitetty alla olevassa kuvassa.

KESTÄVÄ KEHITYS SUOMESSA

Suomessa Agenda2030 toimintaohjelman toimeenpano- ja seurantavastuu on hallituksella, joka laatii kansallisen Agenda2030 toimintasuunnitelman. Agenda2030:n kansallisen toimeenpanon koordinaatiosta vastaa valtioneuvoston kanslia ja Suomen kestävän kehityksen toimikunta on keskeinen Agenda2030 toimeenpanoa seuraava ja arvioiva taho.Toimikunta on valmistellut kestävän kehityksen strategian *Luonnon kantokyvyn turvaava, hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi* vuosille 2022–2030.

KESTÄVÄ KEHITYS HYVINKÄÄLLÄ

Hyvinkäällä kestävän kehityksen työ alkoi ensi kerran 1993, jolloin Rion vuoden 1992 ympäristö- ja kehityskokouksen jälkeen aloitettiin paikallisen kestävän kehityksen toimintaohjelman, eli Agenda21:n laatiminen. Työ keskeytyi, mutta kaupunginhallitus ehti hyväksyä Agenda 21-työryhmän esityksen pohjalta kestävän kehityksen määritelmäksi Hyvinkäällä: ”hyvinkääläiset tukevat luonnonvarojen ja ympäristön säästävää ja kestävää käyttöä elinpiirissään siten, että nykyisellä toiminnalla tai päätöksillä ei heikennetä tulevien sukupolvien elinmahdollisuuksia” (kh 14.3.1994 § 244).

Uudelleen paikallisagendatyö Hyvinkäällä aloitettiin keväällä 2000, jolloin kuntaliiton tuella perustettiin vapaaehtoisista kuntalaisista kuusi teemaryhmää (*kestävä maa- ja metsätalous, terveellinen ja viihtyisä asuminen, maankäyttö ja liikenne, elinkeinoelämä, luonnonympäristö sekä ympäristökasvatus*), jotka miettivät kestävän kehityksen ehdotuksia oman ryhmänsä näkökulmasta. Ryhmien ehdotukset vietiin viranhaltijoiden kommentoitavaksi ja lopulta kaupunginvaltuustoon, joka hyväksyi Hyvinkään kestävän kehityksen toimintaohjelman 15.12.2003 (120 §). Toimintaohjelma oli alun perin vuosille 2003–2006, mutta sen kautta jatkettiin vuoteen 2008 asti. Ohjelman toimenpiteet toteutuivat pääosin hyvin, mutta uutta erillistä kestävän kehityksen toimintaohjelmaa ei laadittu, vaan kestävä kehitys pyrittiin saamaan osaksi kaupungin strategiaa, suunnittelua ja käytäntöjä.

HYVINKÄÄN KAUPUNKISTRATEGIA PELIKIRJA

Hyvinkään kaupunkistrategia *Pelikirjassa* kestävä kehitys on mukana kaikki toiminnot läpileikkaavana tukipilarina. Lisäksi *Pelikirjan* vastuullisella pelitavalla turvaamme hyvän elämän edellytykset nykyisille ja tuleville sukupolville ja huomioimme valmistelussa ja päätöksenteossa ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset näkökulmat.

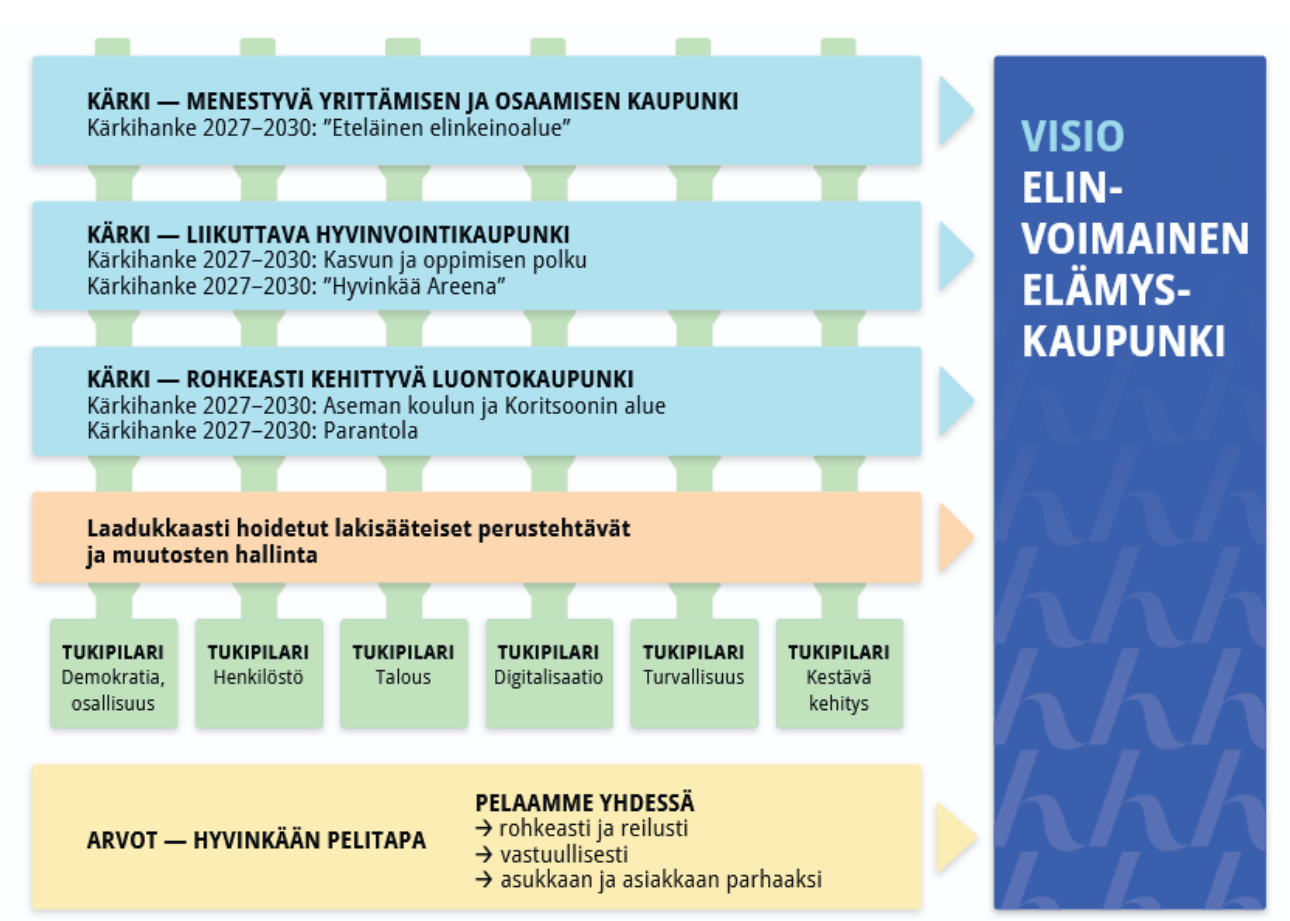

Hyvinkään pelikirjassa kestävän kehityksen tukipilari tarkoittaa erityisesti seuraavaa:

Rakennamme tulevaisuuttamme vastuullisesti tavalla, joka on ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja eettisesti kestävää. Teemme laajasti yhteistyötä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Turvaamme hyvän ilmanlaadun, vesien puhtauden ja luonnon monimuotoisuuden. Tiedostamme vastuumme ilmastonmuutoksen torjunnassa ja sen vaikutuksiin sopeutumisessa. Toimimme resurssiviisaasti ja mahdollistamme kiertotalouden syntymisen. Edistämme eheää kaupunkirakennetta ja kestävää liikkumista. Lisäämme ympäristötietoisuutta ja mahdollistamme kestävien valintojen tekemisen asukkaille ja yrityksille.

Käytämme resursseja vastuullisesti, teemme harkittuja investointeja tulevaisuuteen sekä vahvistamme paikallista elinvoimaa niin, että voimme turvata myös tulevien sukupolvien hyvinvoinnin.

Huomioimme toiminnassamme kulttuurisen monimuotoisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon. Ehkäisemme eriarvoisuutta ja syrjäytymistä tukemalla oppimista ja koulutusta sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä

FISU- JA HINKU VERKOSTOT SEKÄ KUNTIEN ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUS

Hyvinkään kaupunki hyväksyttiin 28.11.2017 kestävää kehitystä tavoittelevien FISU-kuntien verkostoon. FISU (Finnish Sustainable Communities) on edelläkävijäkuntien verkosto, joka tavoittelee hiilineutraalisuutta, jätteettömyyttä ja globaalisti kestävää kulutusta vuoteen 2050 mennessä.

Hiilineutraalisuutta tavoittelevien HINKU-kuntien verkostoon Hyvinkää liittyi alkuvuodesta 2016. HINKU kunnat tavoittelevat 80 % hiilidioksidipäästöjen vähentämistä vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoteen 2007.

Julkisen energiatehokkuussopimukseen (JETS) Hyvinkää on liittynyt alun perin vuonna 2004. Nykyinen sopimuskausi kattaa vuodet 2026–2035. Sopimuksen tavoitteena on tehostaa kaupungin omaa energiankäyttöä 10 % sopimuskauden aikana.

EKOLOGISEN KESTÄVYYDEN TIEKARTTA

Hyvinkään liityttyä FISU- ja HINKU-kuntien verkostoihin laadittiin *Hyvinkään ekologisen kestävyyden tiekartta*. Tiekartassa suunnitellaan ja visioidaan miten FISU- ja HINKU-kuntien tavoitteita kohti edetään.

Ensimmäinen tiekartta laadittiin Suomen Ympäristökeskuksen (SYKE) ja valtion kestävän kehityksen yhtiö Motivan vetämissä työpajoissa, joihin osallistui kaupungin viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä sekä yritysten, oppilaitosten ja yhdistysten edustajia. Tämän jälkeen tiekartan ehdotuksista pyydettiin lausuntoja ja mielipiteitä ja niiden pohjalta tiekarttaa työstettiin edelleen. Kaupunginvaltuusto vahvisti tiekartan kokouksessaan 16.12.2019.

Kaupunkistrategia *Pelikirjan* päivityksen myötä *Hyvinkään ekologisen kestävyyden tiekartta* päivitettiin 2026.

FISU VERKOSTON TAVOITTEET
Fisu-verkoston tavoitteille päästöttömyydestä, jätteettömyydestä ja kestävästä kulutuksesta vuoteen 2050 on verkostossa asetettu seuraavissa kappaleissa esitettyjä välitavoitetasoja. Tavoitteiden kansainvälisistä ja kansallisista tavoitteista ja säädöksistä on myös kerrottu kussakin kohdassa. Tavoitteilla pyritään edistämään myös kuntalaisten hyvinvointia ja kestävää taloutta.

HIILINEUTRAALISUUS
Ilmastotyön kansainvälinen tausta on Yhdistyneitten kansakuntien ilmastosopimustyössä ja myös Euroopan unionilla on omat ilmastotavoitteensa, jotka ohjaavat myös Suomen ilmastopolitiikkaa. Myös Uudenmaan liitolla on oma ilmastotavoitteensa.

YHDISTYNEET KANSAKUNNAT
Kansainvälistä ilmastopolitiikkaa ohjaavat YK:n ilmastomuutosta koskeva puitesopimus, sitä täydentävä Kioton pöytäkirja ja Pariisin ilmastosopimus. YK:n ilmastosopimus astui voimaan 1994 ja sen tavoitteena on ihmistoiminnan aiheuttamien kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen vaarattomalle tasolle. Vuonna 2015 hyväksytyn Pariisin ilmastosopimuksen sitovat velvoitteet koskevat vuoden 2020 jälkeistä aikaa ja siihen sitoutuneiden maiden on osallistuttava päästöjen vähentämiseen. Sopimuksella tavoitellaan lämpötilan nousun pitämistä alle kahdessa asteessa sekä toimia, joilla lämpeneminen saadaan rajattua alle 1,5 asteeseen.

EUROOPAN UNIONI
Euroopan unionin ilmastopolitiikka ja ilmastolaki
EU:n ilmastopolitiikkaan nojaten EU:n tavoitteena on olla ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä ja hiilinegatiivinen vuoden 2050 jälkeen. Vuoteen 2030 mennessä EU on sitoutunut vähentämään nettokasvihuonekaasupäästöjään vähintään 55 % vuoden 1990 tasosta. Vuoteen 2035 mennessä EU sitoutuu vähentämään päästöjään 66,25–72,5 %. Vuoden 2040 päästövähennystavoite on 90 %, josta 5 % voidaan kattaa hankkimalla kansainvälisiä päästöhyvityksiä. EU:n ilmastolainsäädäntö sitoo ja ohjaa myös Suomen politiikkaa.

SUOMI
Suomen ilmastopolitiikka ja ilmastolaki
Suomessa astui voimaan uusi ilmastolaki (432/2022) 1.7.2022, jonka tavoitteena on varmistaa, että Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden viimeistään vuonna 2035, jonka jälkeen tavoitteina on hiilinielujen vahvistaminen ja hiilinegatiivisuus. Tavoitteena on vähentää päästöjä 60 % vuoteen 2030 mennessä, 80 % vuoteen 2040 mennessä ja 90 % vuoteen 2050 mennessä pyrkien kuitenkin 95 % vähennykseen verrattuna vuoden 1990 päästötasoon.

Kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa linjataan toimia, joilla Suomessa saavutetaan Suomen ilmastolain ja EU:n ilmastotavoitteiden vaatimukset.

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman (KAISU) laatimisesta on säädetty ilmastolaissa. Suunnitelma koskee ns. taakanjakosektorin päästöjä, johon kuuluvat liikenteen, maatalouden, rakennusten erillislämmityksen, työkoneiden, jätteiden käsittelyn, jätteenpolton, F-kaasujen sekä päästökaupan ulkopuoliset teollisuuden päästöt.

Kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma (KISS2030) sisältää ilmastonmuutokseen liittyvän riski- ja haavoittuvuustarkastelun. Siinä määritellään sopeutumistyön visio ja kolme suurempaa päämäärää, joita tarkentavat kymmeneen teemaan jaotellut tavoitteet.

UUDENMAAN LIITTO
Uusimaa tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. Uudenmaan liiton Hiilineutraali Uusimaa 2030 -tiekartassa on kuusi painopistettä ja toimintalinjausta: 1. Ilmastoviisas maankäyttö ja rakentaminen, 2. Älykäs ja päästötön liikkuminen, 3. Nopea ja reilu energiasiirtymä, 4. Hiilineutraali kiertotalous, 5. Kestävä kulutus ja tuotanto ja 6. Hiilensidonnan vahvistaminen ja päästöjen kompensointi.

KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT HYVINKÄÄLLÄ

Oheisissa kuvaajissa on esitetty Hyvinkään kasvihuonekaasupäästöjen kehitys ja HINKU-kuntien ja ilmastolain mukaiset tavoitteet Hyvinkäälle laskettuna. HINKU-tavoitteen mukainen vuodesta 2007 alkava päästövähennysten trendijana on viimeisten päästötietojen mukaan johtamassa vuonna 2030 noin 70 % päästövähennyksen tasoon, eikä 80 % päästövähennystä saavutettaisi. Tämänhetkisen trendin mukaan Hyvinkään saavuttaisi 2030 ilmastolain mukaisen päästövähennystason, joka on myös FISU-kuntien mukainen päästövähennystaso.

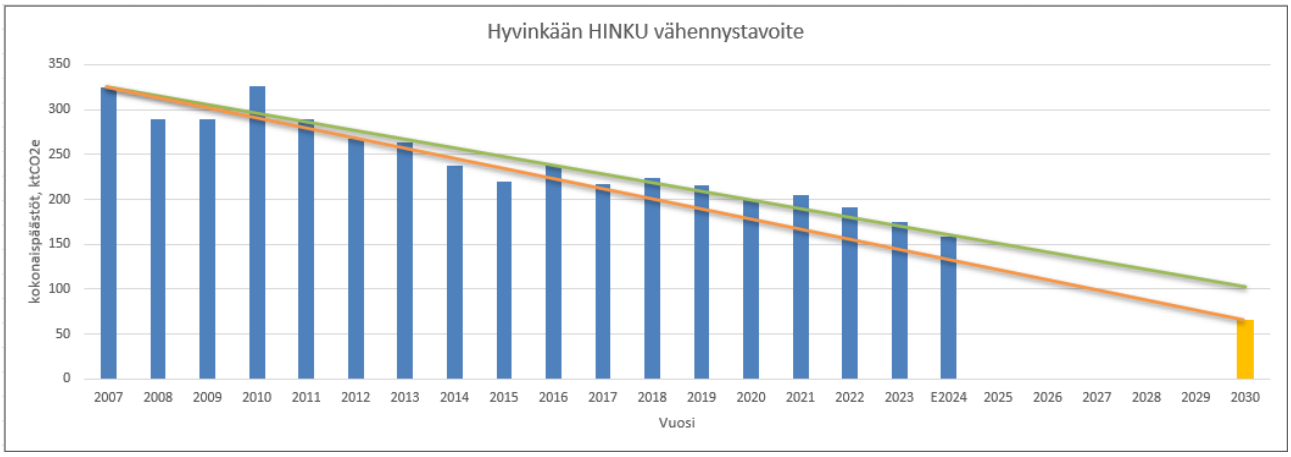

Hyvinkään CO_2- päästökehitys 2007–2024 (2024 ennakkotieto) ja HINKU päästövähennystavoite 2030 (- 80 % oranssi viiva ja pylväs) ja tämänhetkinen trendi (vihreä viiva). Lähde: Syke ja Hyvinkään kaupunki

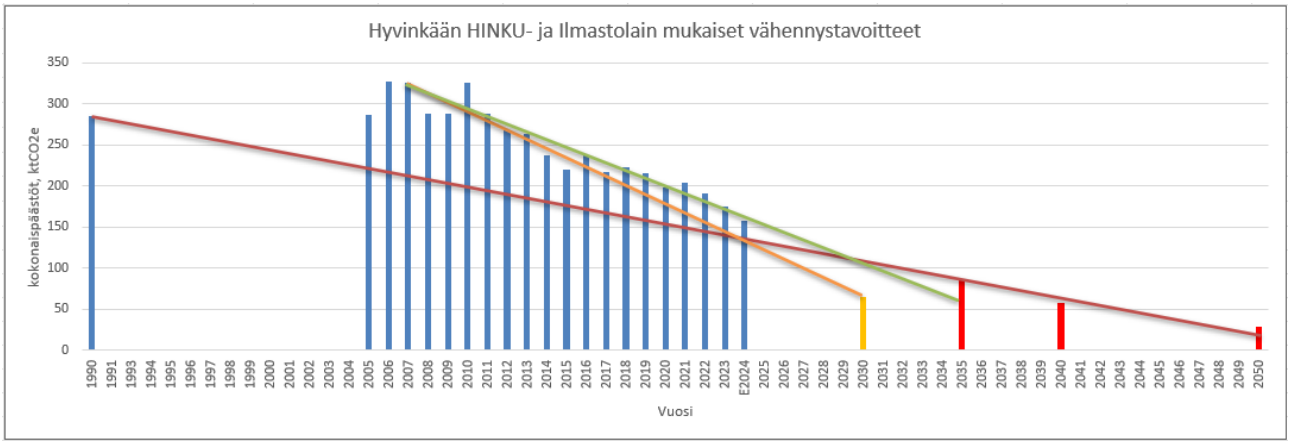

Hyvinkään CO_2- päästökehitys 1990–2024 (2024 ennakkotieto) ja HINKU päästövähennystavoite 2030 (- 80 % oranssi viiva ja pylväs), tämänhetkinen trendi (vihreä viiva) sekä ilmastolain mukainen tavoitetrendi (punainen viiva ja pylväät).Lähde: Syke ja Hyvinkään kaupunki

Hyvinkään kaukolämmön kasvihuonekaasupäästötiedot löytyvät Energiateollisuuden päästölaskurista: HYVINKÄÄ - Kaukolämmön CO2-päästöt - Kaukolämmön päästölaskuri | Energiateollisuus

JÄTTEETÖMYYS
Jätehuollon osalta Hyvinkää kuuluu Kiertokapulan alueeseen, jonka yhteinen jätelautakunta Kolmenkierto päättää jätehuoltomääräyksistä.

Jätelaki (646/2022)
Jätelain ja sitä täydentävien asetuksien tavoitteena on vähentää jätteen määrää ja lisätä uudelleenkäyttöä ja kierrätystä. Taustalla on EU:n jätesäädöspaketin toimeenpano.

Tavoitteena on yhdyskuntajätteen kierrätyksen tason nosto 55 prosenttiin vuonna 2025, 60 prosenttiin vuonna 2030 ja 65 prosenttiin vuonna 2035. Pakkausjätteestä tulee puolestaan kierrättää 65 prosenttia vuonna 2025 ja 70 prosenttia vuonna 2035, ja eri pakkausjätemateriaaleille on asetettu omat kierrätystavoitteensa.

Ympäristöministeriössä on käynnissä työ uuden kiertotalouslain valmistelemiseksi, joka korvaa nykyisen jätelaki. Tällä vahvistetaan kiertotalousnäkökulmaa lainsäädännössä, ja saatetaan voimaan EU:n jätedirektiivin uudistuksia. Lakiuudistuksen on tarkoitus astua voimaan 2026.
Jätelainsäädäntö - Ympäristöministeriö

JÄTELAUTAKUNTA KOLMENKIERTO
Jätehuoltoyhtiö Kiertokapula Oy:n toiminta-alueella toimii jätehuoltoviranomaisena ja 13 kunnan yhteisenä jätelautakuntana Hämeenlinnassa toimiva jätelautakunta Kolmenkierto. Jätelautakunta Kolmenkierto vahvistaa koko toiminta-alueelleen yhteiset jätehuoltomääräykset, jotka antavat määräyksiä esimerkiksi jätteiden lajittelusta, keräämisestä, hyödyntämisestä ja roskaantumisen ehkäisemisestä.

Poikkeuksen jätehuoltomääräysten noudattamisesta voi myöntää vain jätehuoltoviranomainen. Kunnalliset ympäristöviranomaiset valvovat jätelain ja jätehuoltomääräysten noudattamista.

JÄTEMÄÄRÄT
Seuraavissa kuvaajissa on esitetty Hyvinkään yhdyskunta- ja biojätemäärien kehitystä ja visioitu yhdyskuntajätemäärien kehitystä kohden Fisu-verkoston tavoitevuotta 2050.

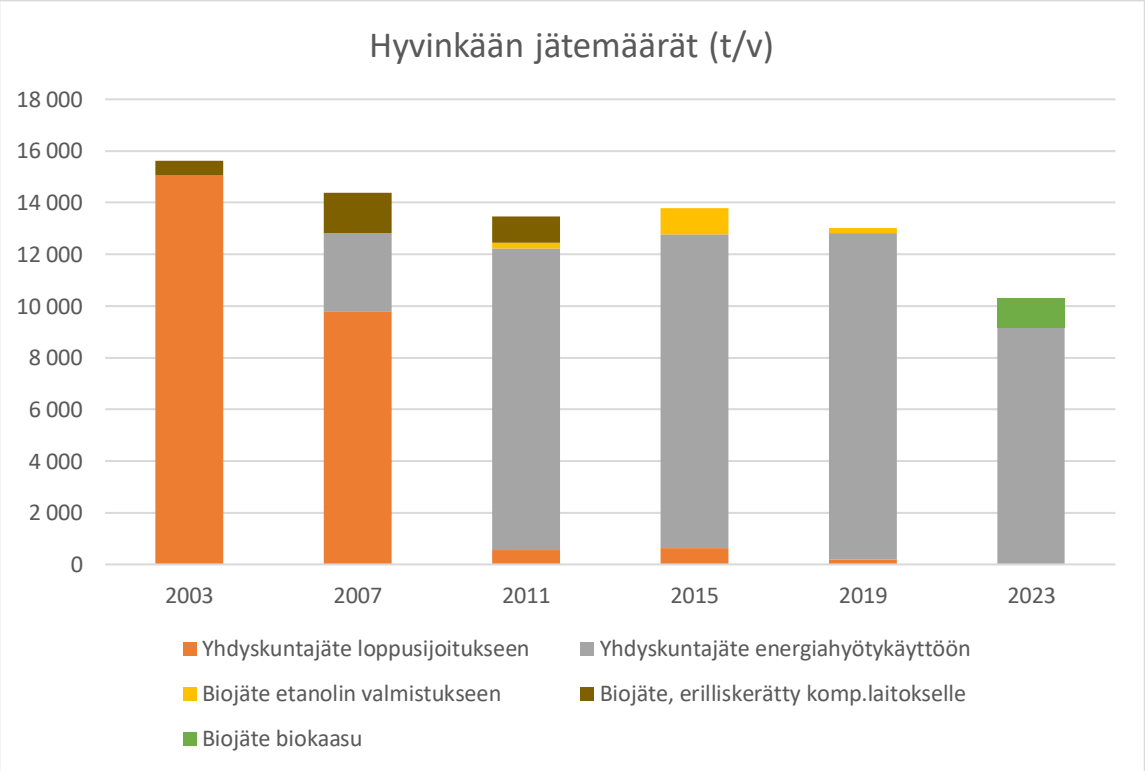

Hyvinkään yhdyskunta- ja biojätteiden kokonaismäärien ja käsittelymenetelmien kehitys 2003–2023. Lähde Kiertokapula / Hyvinkään kaupunki

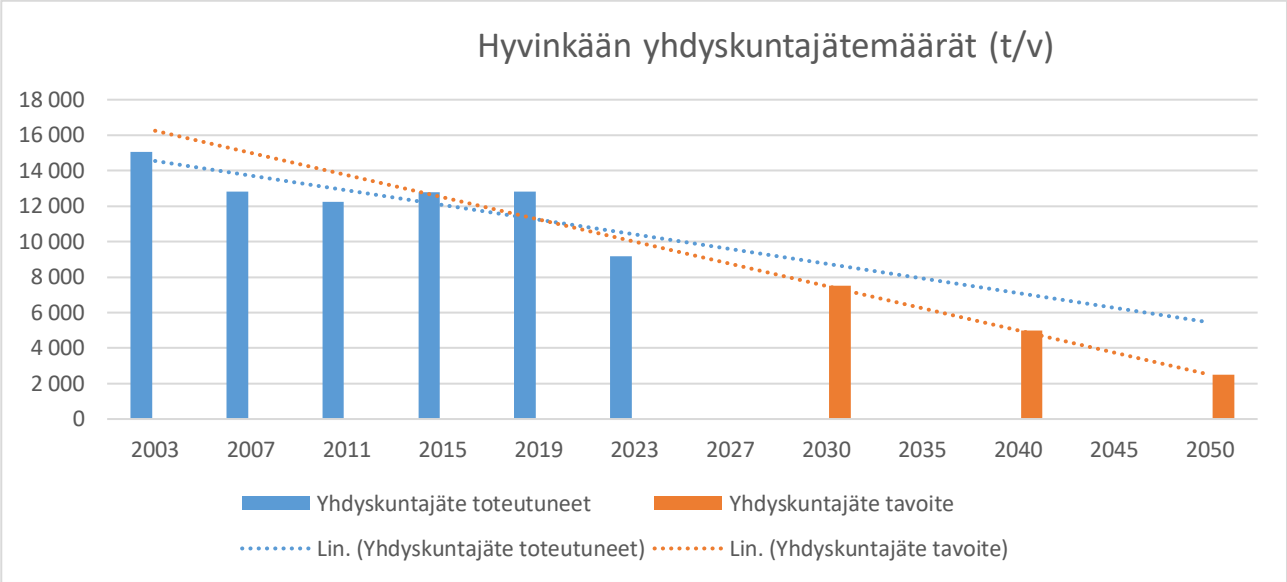

Hyvinkään yhdyskuntajätemäärien kehitys 2003–2023, sekä tavoitetasoja vuosille 2030–2050. Sininen katkoviiva kuvaa lineaarista linjaa toteutuneiden jätemäärien mukaan ja oranssi katkoviiva tavoitetasojen mukaan sekä oranssipalkit tavoitetasoja.

KESTÄVÄ ELÄMÄNTAPA

Ei ylikulutusta – Resurssiviisas kuntalainen
Fisu-kuntien tavoitteena on alentaa luonnonvarojen kulutus alueellaan globaalisti kestävälle tasolle vuoteen 2050 mennessä. Mittarina on käytetty ekologista jalanjälkeä ja kulutusperusteisia kasvihuonekaasupäästöjä.

VALTAKUNNALLISIA TAVOITTEITA
Suomen tasolla Tilastokeskuksen Kestävän kehityksen YK-indikaattorit - Agenda2030 tietopalvelussa löytyy laajasti kestävän kehityksen eripuolia mittaavia indikaattoreita.

Suomessa YK:n Agenda2030 toimintaohjelman toimeenpanoa varten on laadittu kansallinen kestävän kehityksen strategia ja toimenpidesuunnitelma.

EKOLOGINEN JALANJÄLKI JA KULUTUSPERÄISET KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT

Seuraavalla sivulla on kuvattu asukasta kohden laskettuna hyvinkääläisen ekologinen jalanjälki ja kulutusperäiset kasvihuonekaasupäästöt. Suomen ympäristökeskus (SYKE) laskee ekologisen jalanjäljen FISU-kunnille ja kulutusperäiset päästöt kaikille Suomen kunnille määräajoin.

Ekologinen jalanjälki kuvaa ihmistoiminnan vaikutusta luontoon. Se ilmaistaan globaalihehtaareina (gha), eli keskimääräisenä maa-alana, joka tarvitaan tuottamaan kulutettavat resurssit sekä vastaanottamaan ja käsittelemään jätteet ja päästöt. Hyvinkääläisen ekologinen jalanjälki oli 4,5 gha/asukas vuonna 2020, kun maapallon tasolla kestävä taso on 1,5 gha/asukas, mikä on myös FISU-tavoite 2050.

Kuntien kulutusperäiset päästöjen lasku koostuu kotitalouksien kulutuksesta, kuntien hankinnoista ja investoinneista sekä yksityisten asuinrakennusinvestoinneista.

HYVINKÄÄLÄISEN EKOLOGINEN JALANJÄLKI

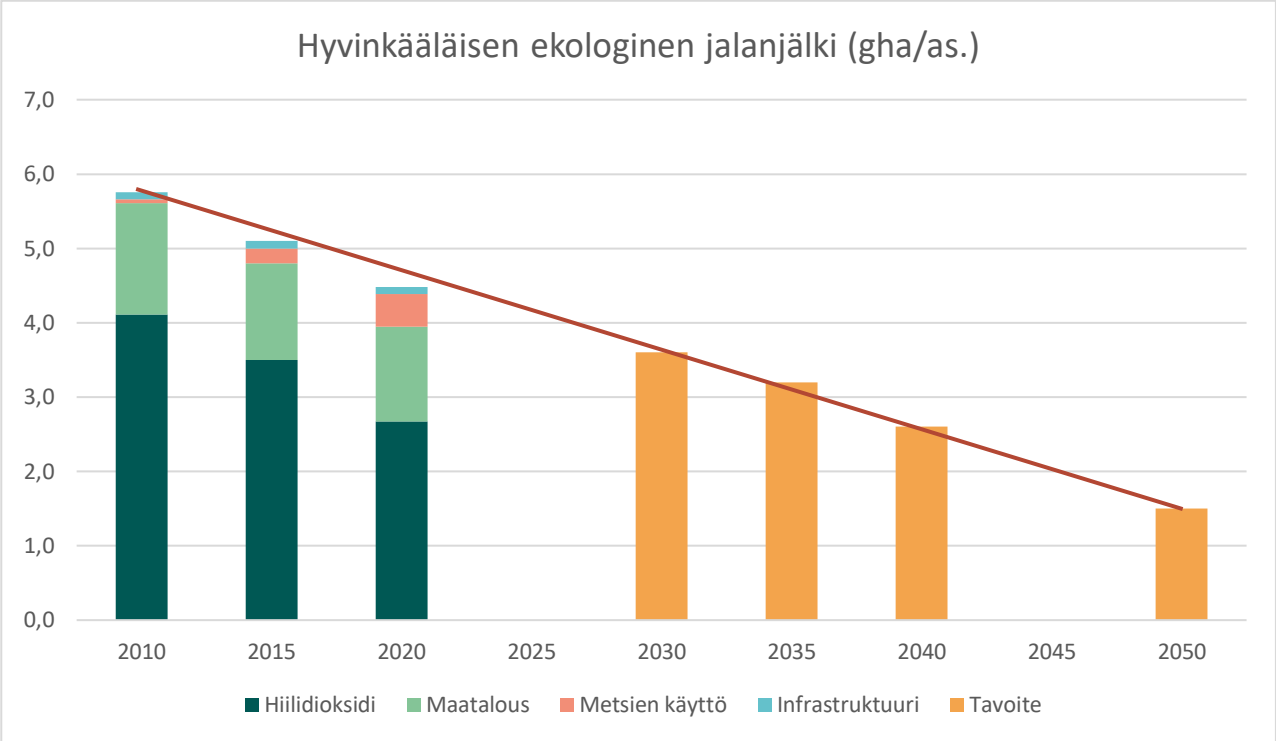

Hyvinkääläisen laskettu ekologinen jalanjälki 2010–2020 ja FISU tavoitteen mukainen vähenemistavoite 2030–2050 (globaalihehtaaria/asukas).

KULUTUSPERÄISET KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖT

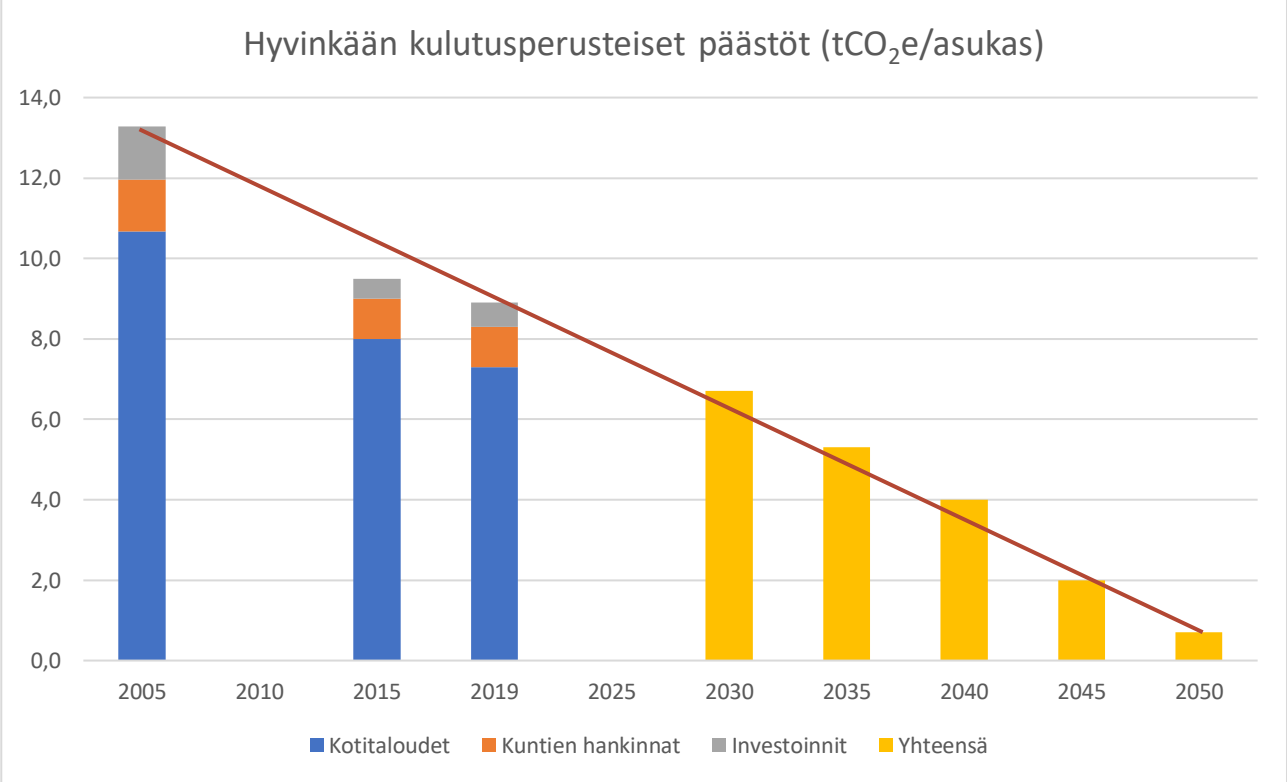

Hyvinkään kulutusperusteiset kasvihuonekaasupäästöt asukasta kohden laskettuna 2005–2019 ja FISU tavoitteen mukainen vähenemistavoite2030-2050 (tCO2e/asukas)..

LUONTO JA MONIMUOTOISUUS

YK:n biodiversiteettisopimus (CBD)

YK:n biodiversiteettisopimus tuli voimaan vuonna 1993, ja se on keskeisin sopimus luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta. Sopimus pyrkii edistämään luonnonvarojen kestävää käyttöä, suojelemaan kasvi- ja eläinlajeja sekä ekosysteemejä ja jakaa geenivarojen saatavuudesta saadut hyödyt oikeudenmukaisesti.

Biodiversiteettisopimuksen 15. osapuolisopimuksessa 2022 sovittiin uusista luonnon monimuotoisuustavoitteista, joiden on määrä pysäyttää luontokato ja kääntää luonnon monimuotoisuus elpymisuralle. Osapuolet sopivat suojelevansa 30 prosenttia maa- ja merialueistaan ja ennallistavansa 30 prosenttia heikentyneistä alueistaan. Luonnolle haitalliset tuet on määrä kartoittaa vuoteen 2025 mennessä ja sen jälkeen poistaa ja ohjata uudelleen vuoteen 2030 mennessä.

Luonnon monimuotoisuuskehyksessä on myös neljä pitkän aikavälin päämäärää vuodelle 2050, koskien luonnon monimuotoisuuden suojelua, luonnon kestävää käyttöä, geenivarojen käytöstä saatavien hyötyjen jakautumista ja toimeenpanon riittävää tukea.
Kansainvälinen biodiversiteettipolitiikka - Ympäristöministeriö

EU:n luontodirektiivi

Euroopan unionin Luontodirektiivin (1992/43/ETY) muodostaa unionin jäsenmaille raamit luontotyyppien, eläimistön ja kasviston suojelemiseen. Se pyrkii turvaamaan tiettyjen lajien sekä luontotyyppien suojelun tason sekä säilyttämään elinympäristöjä ja täten estämään lajikantoja. Direktiivissä on määritelty suojelun tarpeessa olevat lajit sekä luontotyypit. Suomessa direktiivissä mainittuja luontotyyppejä on 68, ja lajeja 140.

EU:n ennallistamisasetus *ja kansallinen ennallistamissuunnitelma*

EU:n ennallistamisasetuksen (2024/1991) tavoitteena on tuoda jatkuvuutta ja vakautta EU:n luontopolitiikkaan vuoteen 2050 asti sekä pysäyttää luontokato ja kääntää luonnon monimuotoisuuden kehitys myönteiseksi 2030 mennessä. Ennallistamisasetuksen tavoitteena on kattaa vähintään 20 % asetuksen soveltamisalaan kuuluvista maa- ja merialueista ja ekosysteemeistä vuoteen 2030 mennessä, kaikki ekosysteemit, jotka ovat ennallistamisen tarpeessa, tulee ennallistaa vuoteen 2050 mennessä. Vuoteen 2030 mennessä kaupunkivihreän ja kaupunkipuuston latvuspeiton kansallisesta kokonaispinta-alasta ei saa tapahtua nettohävikkiä vuoteen 2024 mennessä. Kaupunkivihreän osuus pitää olla vähintään 45 % ja latvuspeittävyyden 10 %. Jokaisen jäsenmaan on laadittava oma kansallinen ennallistamissuunnitelma, joka ohjaa ennallistamisasetuksen tavoitteisiin tähtääviä toimenpiteitä. Suomen ennallistamissuunnitelma valmistuu 2026.

Euroopan biodiversiteettistrategia vuoteen 2030

Euroopan biodiversiteettistrategian tarkoitus on luontokadon pysäyttäminen sekä luonnon monimuotoisuuden kehityksen kääntäminen myönteiseksi vuoteen 2030 mennessä. Jäsenmaiden tulee sitoutua 17 tavoitteeseen, joista kolme edistää luonnonsuojeluverkoston kehitystä ja loput elinympäristöjen parannus- sekä ennallistamistyötä. Strategia keskittyy torjumaan biodiversiteetin huonontumisen tärkeimpiä tekijöitä, joita ovat: ilmastonmuutos, haitalliset vieraslajit, maan- ja merenkäytön muutokset, luonnonvarojen liikakäyttö sekä pilaantuminen.
Vuoteen 2030 mennessä oikeudellisen suojelun piirissä tulisi olla 30 % sekä EU:n maa- että merialueista ja 10 % tiukasti suojeltuna. Tämän lisäksi kaikki jäljellä olevat vanhat sekä luonnontilaiset metsät tulee suojella. Biodiversiteettistrategian tavoitteena on lisätä yhteiskuntien valmiuksia ja kestävyyttä tulevaisuuden uhkia vastaan, joita ovat mm. ilmastonmuutos, ruokaturvan heikentyminen sekä metsäpalojen lisääntyvä määrä.

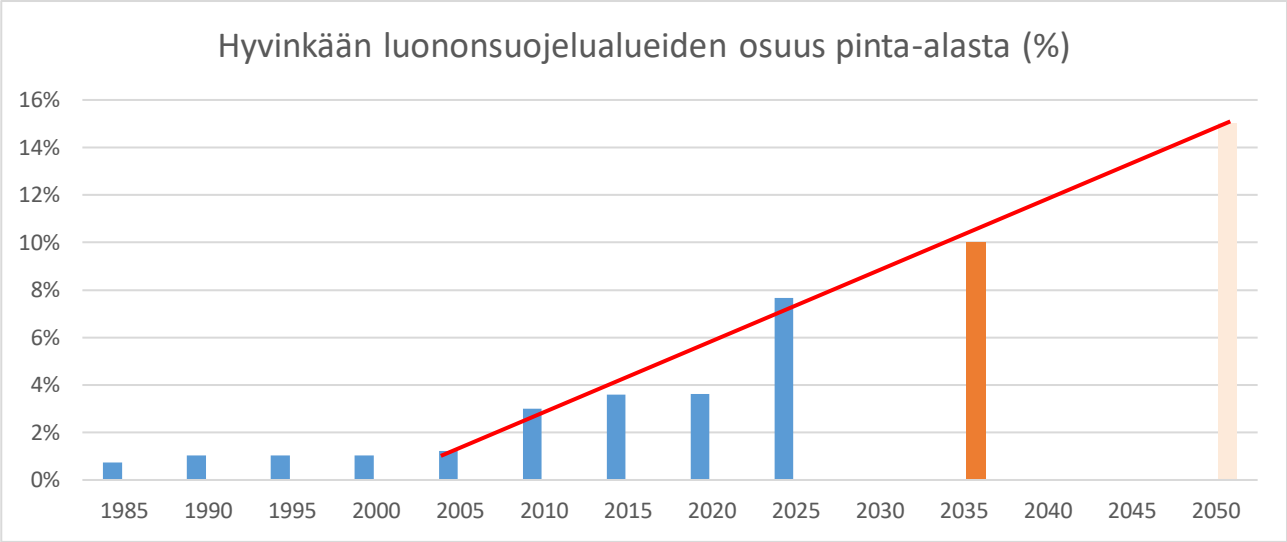

Hyvinkään luonnonsuojelualueiden osuus pinta-alasta. Vuonna 2025 luonnonsuojelualueiden kokonaispinta-ala oli 2579 ha (7,7 %). Vuodelle 2035 on asetettu 10 % suojelutavoite. Vuodella 2050 näkyvä himmeä pylväs kuvaa 15 % suojelutasoa, jota ei asetettu varsinaiseksi tavoitteeksi.

HYVINVOINTI JA PLANETAARINEN TERVEYS

Ihmisten toiminta vaikuttaa ympäristöön, kuten ilmaston lämpenemiseen ja luontokatoon, ja ilmastonmuutos ja luontokato vaikuttavat puolestaan ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen. Tätä kutsutaan planetaariseksi terveydeksi, eli ihmisten hyvinvointi ja terveys ovat riippuvaisia ympäristömme hyvinvoinnista. Planetaarisen terveyden edellytys onkin kestävä elämäntapa, jota kohti ekologisen kestävyyden tiekartan tavoitetasoilla pyritään.

Valtakunnallisen Terveyttä luonnosta -ohjelman tavoitteena on parantaa ihmisten hyvinvointia ja terveyttä lisäämällä luonnon terveyshyötyjä elämäämme.

Ekologisen kestävyyden tiekartta keskittyy ekologiseen kestävyyteen liittyviin asioihin. Kestävään kehitykseen liittyvään kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen liittyvää toimintaa edistää kaupungin hyvinvointityöryhmä, joka raportoi kaupunginvaltuustolle hyvinvointikertomuksella.

TOIMEENPANO, SEURANTA JA RAPORTOINTI

Kestävän kehityksen kokonaisuus Hyvinkäällä koostuu:

- Hyvinkään ekologisen kestävyyden tiekartasta, jossa tavoitetasot on jaoteltu FISU-kuntien mukaisesti ja aikataulu Hyvinkään kaupunkistrategia Pelikirjaa seuraten ja jossa lopullinen tavoitevuosi on FISU-kuntien yhteinen tavoitevuosi 2050.
- Tiekartan toimeenpano tapahtuu ympäristöohjelmalla, jossa on mukana kyseisen valtuustokauden käytännön toimenpiteet.
- Tiekarttaa päivitetään määräajoin.
- Talousarviovalmistelun yhteydessä nostetaan toimenpiteitä ympäristöohjelmasta talousarvioon. Osa tiekartan toimenpiteistä eivät nouse talousarviotasolle, vaan toteutetaan yksiköiden toimesta.
- Hyvinkään kaupungin ympäristöohjelman ja ekologisen kestävyyden tiekartan toteutumista seuraa Hyvinkään kaupungin kestävän kehityksen suunnitteluryhmä. Toimenpiteiden toteutumisesta raportoidaan toimialojen ja kaupungin johtoryhmälle. Ympäristöohjelman ja tiekartan toteutumisesta sekä laajemmin myös muista Hyvinkään ympäristöasioista raportoidaan kaupunginvaltuustolle *Hyvinkään ympäristöraportissa* ja toimenpiteiden etenemistä voi seurata *Hyvinkään ympäristövahdissa*. Talousarvioon nousseista toimenpiteistä raportoidaan myös osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.
- Kaupunginvaltuuston tilinpäätöskokouksen voi laajemmin nähdä myös kestävän kehityksen raportoinniksi, missä:
    - Tilinpäätös ja toimintakertomus vastaa talouden ja toiminnan raportointiin
    - Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vastaa toiminnan arviointiin
    - Henkilöstökertomus vastaa osaltaan sosiaalisesta raportoinnista
    - Hyvinvointikertomus vastaa laajemmin sosiaalisesta raportoinnista
    - Ympäristöraportti vastaa ekologisesta raportoinnista

HYVINKÄÄ